

تعیین الگوی توسعه نقش‌های نیروی دریایی ارتش ج.ا.ایران پس از استقرار در سواحل مکران

حبیب‌الله سیاری^۱ - حسین خانزادی^۲ - هادی شفیعی^۳

- ۱- تهران- میدان رسالت- خیابان نیروی دریایی- ستاد نداجا
- ۲- تهران- میدان رسالت- خیابان نیروی دریایی- ستاد نداجا- معاونت طرح و برنامه
- ۳- چابهار- کنارک- منطقه سوم دریایی نداجا- ستاد فرماندهی

چکیده

پیش از استقرار نداجا در سواحل مکران، نقش‌هایی را که مختص نیروی دریایی آبهای ساحلی^۴ بود ایفاء می‌نمود. لیکن پس از استقرار در این سواحل محیط جدیدی (در هر دو حوزه داخلی و خارجی) پیش روی نیروی دریایی ارتش ج.ا.ایران قرار گرفت. به نحوی که فرصت‌ها، تهدیدات، نقاط قوت و نقاط ضعف در محیط جدید تغییر یافت و نقش‌هایی که نداجا پیشتر ایفاء می‌نمود نیازهای محیط جدید را تأمین نمی‌نمود. با این مفروضات گروه تحقیق با انجام این پژوهش، الگویی مناسب برای توسعه نیروی دریایی در محیط جدید که به واسطه استقرار در سواحل مکران ایجاد شده بود تدوین نمود. این پژوهش که با بهره‌گیری از روش موردی و زمینه‌ای انجام شد، با استفاده از روش‌های کتابخانه‌ای و میدانی جمع‌آوری داده‌ها و بهره‌گیری از ابزارهای مطالعه منابع مرتبط با موضوع تحقیق، مصاحبه با صاحب‌نظران، مشاهده و پرسش‌نامه داده‌های تحقیق جمع‌آوری گردید. در ابتدا خروجی ابزارهای مطالعه منابع، مصاحبه و مشاهده منتهی به تعیین مدل مفهومی توسعه نقش‌های نیروی دریایی گردید. در گام بعدی ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های توسعه نیروی دریایی در قالب پرسش‌نامه بین خبرگان منتخب از جامعه نمونه توزع شد و پس از استاندارد شدن پرسش‌نامه، پرسش‌نامه استاندارد در جامعه نمونه به استعدادهای ۸۰ نفر توزیع گردید و داده‌های به دست آمده با استفاده از ابزارهای تجزیه و تحلیل کمی و کیفی و بهره‌گیری از آمار توصیفی و استنباطی و نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و تعداد ۱۰ بعد برای توسعه نیروی دریایی در سواحل مکران و دریاهای مجاور آن احصاء گردید. در این بین بعد نقش‌ها در اولویت یکم توسعه نداجا قرار گرفت و برای این بعد ۴ مؤلفه تحت عناوین نقش‌های نظامی، نقش‌های انتظامی (پلیسی)، نقش‌های دیپلماتیک (سیاسی) و نقش‌های بشردوستانه و مردم یاری احصاء شد. همچنین برای هر مؤلفه نیز شاخص‌هایی احصاء شده است که مجموعه مؤلفه‌ها و شاخص‌ها، الگوی توسعه نقش‌های نیروی دریایی در سواحل مکران را به دست داده است.

واژگان کلیدی: الگو، توسعه، نقش‌های نیروی دریایی، نیروی دریایی راهبردی، سواحل مکران

۱- دریادار دکتر حبیب‌الله سیاری (فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران)

۲- دانشجوی دکترای مدیریت راهبردی (نظامی) دانشگاه عالی دفاع ملی

۳- دانشجوی دکترای مدیریت راهبردی (نظامی) دانشگاه عالی دفاع ملی

۱- مقدمه

در دنیای امروز بر کسی پوشیده نیست که دریا برای ملت‌ها عامل مهم زندگی است و هیچ کشور ساحلی نیست که منافعی در دریا نداشته باشد. مردمی که از دریا دورند، فاقد یکی از مهم‌ترین مبادی ارتباطی به دنیای خارج خود هستند. اقتصاد اینگونه ملت‌ها به سختی، آهستگی و کندی پیش می‌رود. دریا در رشد و زندگی اقتصادی ملت‌ها اهمیتی حیاتی دارد. منافع کشورهای صاحب دریا ارتباط مستقیم با خواسته‌ها، نیازها، توانایی‌ها و فرهنگ آنها دارد و در واقع سیاست دریایی آن کشورها را عینیت می‌بخشد. این سیاست در قالب راهبرد دریایی تبیین می‌گردد و اهداف اقتصادی، سیاسی و نظامی را به دنبال دارد. موفقیت در اهداف مورد نظر بستگی به توان به‌کارگیری نیروی انسانی، ابزار و تجهیزات و قوانین و مقررات در حد فراگیر دارد و قدرت دریایی را به وجود می‌آورد. این تلقی منسجم از «قدرت دریایی» نشأت گرفته از ابعاد اصلی و اساسی جهان پیشرفته امروز است.

با در نظر گرفتن اینکه راه‌های آبی به عنوان با صرفه‌ترین روش انتقال کالا شناخته شده هستند و از آنجا که وسایل حمل و نقل در راه‌های آبی از امکانات و ظرفیت بیشتری برخوردارند، تسلط دولت‌ها بر راه‌های آبی نه تنها می‌تواند به عنوان اقتصادی‌ترین راهکار حمل و نقل کالا محسوب شود، بلکه در تحکیم اصول و مبانی استقلال اقتصادی و سیادت و حفظ حقوق کشور در دریا مؤثر می‌باشد. به همین سبب اغلب کشورهای جهان که از امکانات طبیعی در زمینه دسترسی به دریاها، آزاد برخوردار هستند، با تشکیل ناوگان دریایی، حداقل قسمتی از تجارت دریایی جهان را به خود اختصاص داده‌اند.

از طرفی افزایش بازیگران دولتی و غیر دولتی در نظام بین‌الملل و کاهش حوزه عملکرد و تأثیرگذاری دولت-ملت‌ها در داخل و خارج مرزهای ملی به واسطه ظهور پدیده جهانی شدن، بستر افزایش ناامنی سیاسی، امنیتی، اقتصادی و فرهنگی اجتماعی را فراهم کرده است. در این شرایط، جلوه‌هایی از همکاری و تعارض بوجود می‌آید و کشورها تلاش می‌کنند تا اهداف خود را از طریق حداکثرسازی همکاری‌ها و همچنین ایجاد ائتلاف بین نیروهای موجود تأمین نمایند. آنجا که محیط‌های همکاری و رقابت به دلیل تعارض در منافع قدرت‌ها و کشورهای صاحب منافع به تدریج کم‌رنگ می‌گردند، محیط تنازعی جایگزین گردیده و با افزایش تنش‌ها و منازعات، جنگ بر سر منافع ملی در می‌گیرد. در واقع جنگ ادامه سیاست با ابزاری دیگر است و حال برای پیروز شدن در این میدان باید همه مؤلفه‌های قدرت ملی را به کار گرفت. بنابراین در یک جنگ دریایی به کارگرفتن همه مؤلفه‌ها و ظرفیت‌های قدرت ملی به منظور مقابله با تهدیدات به ویژه تهدیدات ناهمگون حائز اهمیت است. از این‌رو، هر نیروی دریایی متناسب با مأموریت محوله، نقش‌هایی را ایفاء می‌نماید.

۲- متدولوژی پژوهش:**۱-۲- بیان مسأله و ضرورت پژوهش:**

نیروی دریایی ارتش ج.ا.ایران که از زمان تشکیل آن مسئولیت حفاظت از منابع و م‌منافع ج.ا.ایران در خلیج فارس و بخشی از دریای عمان بوده است، تا سال ۱۳۸۷ بیشتر نقش نیروی دریایی آبهای ساحلی را ایفاء می‌نمود. لیکن از سال ۱۳۸۷ این نیرو آمایش استقراری خود را به سمت سواحل جنوب شرق یعنی سواحل مکران گسترش داد و در سرتاسر این ساحل استقرار یافت. ویژگی‌های این بخش از سواحل ج.ا.ایران با سایر سواحل جنوبی کشور متفاوت است. سواحل مکران به واسطه مشرف بودن به اقیانوس هند، در مقایسه با سواحل خلیج فارس وضعیت کاملاً متفاوتی دارند. از سویی از نگاه راهبردی تهدیدها، فرصت‌ها در محیط بیرونی و نقاط قوت و ضعف در محیط داخلی در این سواحل متفاوت از منطقه خلیج فارس است. از سویی دیگر نداجا که پیشتر در منطقه‌ای به وسعت ۳۰۶۰۰۰ کیلومتر مربع در خلیج فارس و بخشی از دریایی عمان استقرار داشته است، امروز منطقه مأموریت آن تا مدار ۱۰ درجه شمالی در شمال اقیانوس هند گسترش یافته و منطقه‌ای به وسعت ۲۰۷۰۰۰۰ کیلومتر مربع را شامل می‌شود که این منطقه به تنهایی ۱/۳ برابر وسعت خاک ج.ا.ایران است. بنابراین تغییر محیط نداجا که به واسطه استقرار در سواحل مکران بوجود آمده است، شرایط جدیدی را برای نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران ایجاد کرده است. به همین واسطه به نظر می‌رسد نقش‌هایی که پیشتر این نیرو ایفاء می‌کرده است، اکنون دیگر برای انجام مأموریت محوله کافی نباشد. اگر چنین است، نداجا چه نقش‌هایی را در آبهای مشرف به سواحل مکران باید ایفاء نماید؟ به تعبیر دیگر، با گسترش نداجا به سواحل مکران، نقش‌های این نیروی چگونه باید توسعه داده شود تا بتواند مأموریت محوله را ایفاء نماید

۲-۲- اهداف پژوهش:

الف) هدف اصلی: تعیین الگوی توسعه نقش‌های نیروی دریایی ارتش ج.ا.ایران پس از استقرار در سواحل مکران

ب) اهداف فرعی:

- ۱) تعیین مؤلفه‌های توسعه نقش‌های نیروی دریایی ارتش ج.ا.ایران پس از استقرار در سواحل مکران
- ۲) تعیین شاخص‌های توسعه نقش‌های نیروی دریایی ارتش ج.ا.ایران پس از استقرار در سواحل مکران
- ۳) تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش به منظور تعیین چگونگی خطوط بحرانی توسعه نقش‌های نیروی دریایی ارتش ج.ا.ایران پس از استقرار در سواحل مکران در مؤلفه‌ها و شاخص‌های احصاء شده.

۲-۳- سئوال‌های پژوهش:

الف) سئوال اصلی پژوهش: الگوی توسعه نقش‌های نیروی دریایی ارتش ج.ا.ایران پس از استقرار در سواحل مکران کدام است؟

ب) سئوال‌ات فرعی پژوهش:

- ۱) مؤلفه‌های توسعه نقش‌های نیروی دریایی ارتش ج.ا.ایران پس از استقرار در سواحل مکران کدام است؟
- ۲) شاخص‌های توسعه نقش‌های نیروی دریایی ارتش ج.ا.ایران پس از استقرار در سواحل مکران کدام است؟
- ۳) خطوط بحرانی توسعه نقش‌های نیروی دریایی ارتش ج.ا.ایران پس از استقرار در سواحل مکران در مؤلفه‌ها و شاخص‌های احصاء شده چگونه است؟

۲-۴- روش شناسی پژوهش:

- ۱) نوع پژوهش: این پژوهش از نوع کاربردی- توسعه‌ای می‌باشد.
- ۲) روش پژوهش: در این تحقیق از روش پژوهش آمیخته به‌همراه روش‌های موردی و زمینه‌ای و همبستگی استفاده شده است.
- ۲-۵- قلمرو پژوهش (زمانی و مکانی): قلمرو زمانی این پژوهش افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ ج.ا.ایران و قلمرو مکانی آن به سواحل مکران و منطقه تحت مسئولیت نداجا حدفاصل مدار ۱۰ درجه شمالی در شمال اقیانوس هند و سواحل مکران می‌باشد.
- ۲-۶- جامعه آماری پژوهش: در این پژوهش جامعه آماری شامل معاونین، فرماندهان، مدیران و کارشناسان ستاد کل نیروهای مسلح، ستاد فرماندهی کل آجا، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، نیروی دریایی راهبردی آجا، اساتید و کارشناسان مراکز آموزش عالی و مطالعات راهبردی نیروهای مسلح و معاونین و مدیران سازمان‌های کشوری مرتبط با حوزه دریا و سواحل مکران به استعداد ۷۵۰ نفر می‌باشد.
- ۲-۷- حجم نمونه آماری و روش نمونه‌گیری: حجم نمونه از بین جامعه بالا معادل ۸۹ نفر می‌باشد
- ۲-۸- روش گردآوری اطلاعات: در این پژوهش از روش‌های کتابخانه‌ای علمی تخصصی و مطالعه میدانی برای گردآوری اطلاعات و داده‌های پژوهش استفاده شده است.
- ۲-۹- ابزارهای گردآوری داده‌های پژوهش: در این پژوهش از ابزارهای مطالعه منابع و میدانی برای گردآوری داده‌ها استفاده شده است.
- ۲-۱۰- روش تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش: در این پژوهش داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی (Beta و رگرسیون) مورد توصیف و تحلیل استنباطی قرار داده شده است.

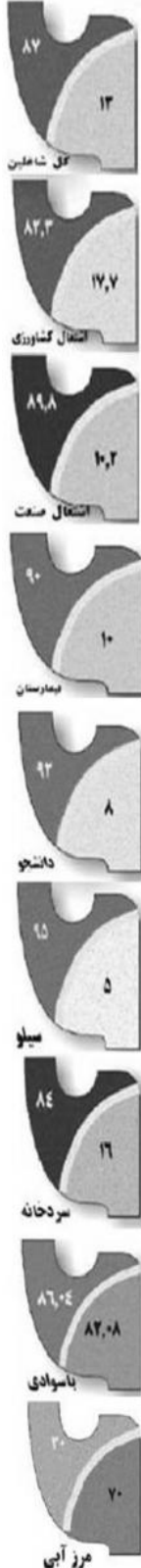
۳- ادبیات پژوهش

۱-۱- بررسی وضعیت سواحل مکران:

سواحل مکران شامل سواحل دو استان هرمزگان و سیستان و بلوچستان (حدفاصل بندر جاسک در استان هرمزگان تا مرز ج.ا.ایران با کشور پاکستان در ساحل واقع در استان سیستان و بلوچستان) می‌گردد. این سواحل به دلیل دسترسی بلاواسطه به آبهای آزاد جهان از اهمیت ویژه‌ای برای ج.ا.ایران برخوردارند و از آنجا که حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) آمریکا را به عنوان اصلی‌ترین تهدید جمهوری اسلامی ایران تعیین فرموده‌اند، سواحل جنوب شرق کشور به عنوان اصلی‌ترین و مهمترین نقطه‌ی مقابله با تهدیدات نظامی فرامنطقه‌ای به‌شمار می‌رود. برخی از تدابیر مقام معظم رهبری در خصوص سواحل جنوب شرق و تهدیدات دریای‌پایه به شرح زیر است:

۱) امروز حساس‌تر از همه‌ی مناطق مرزی کشور، منطقه‌ی مرزی جنوب و کرانه‌های طولانی و ممتد دریایی کشور عزیزمان در آن منطقه است که از لحاظ حساسیت بین‌المللی و موقعیت سوق‌الجیشی و از نظر اقتصادی و سیاسی و دیگر جنبه‌ها، برای سرنوشت کشور کمال اهمیت را داراست.

(حضرت آیت‌الله خامنه‌ای- ۱۳۶۸/۸/۹)

- ۲) امروز دشمن ما فلان کشور همسایه خلیج فارس نیست. دشمنی که ما احتمال حمله و تهدید او را می‌دهیم کسی است که در اقیانوس‌ها گسترش یافته است. بنابراین، کار خیلی مهم است. (همان-۱۳۸۶/۱۲/۱۹)
- ۳) دریا را دست کم نگیرید، خیلی مهم است و اگر چنانچه ما یک مساله ای در دریا داشته باشیم دشمن این ریسک را نمی‌کند که از خلیج فارس اقدامی بکند، جنگ نامتقارن است، هر چه بخواید دوردست‌تر خواهد رفت. (همان-۱۳۹۰/۹/۷)
- با عنایت به موارد پیش‌گفته، برابر مطالعه انجام شده توسط سازمان مدیریت و ریزی کشور، وضعیت آمایش سرزمینی دو نیمه شمال غربی و جنوب شرقی کشور به شرح زیر است: (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، ۱۳۸۳: ۱۴۳)
- ۱) وسعت: ۵۵ درصد وسعت کشور در نیمه جنوب شرقی و ۴۵ درصد آن در نیمه شمال غربی واقع شده است.
  - ۲) جمعیت: ۸۹/۸ درصد جمعیت کشور در نیمه شمال غربی و حدود ۱۰/۲ درصد آن در نیمه جنوب شرقی استقرار یافته است.
  - ۳) شاغلین: حدود ۱۳ درصد از کل شاغلین کشور در نیمه جنوب شرقی و ۸۷ درصد از شاغلین کشور در نیمه شمال غربی مشغول به کار هستند
  - ۴) اشتغال در بخش کشاورزی: از کل شاغلین در بخش کشاورزی کشور، ۸۲/۳ درصد در نیمه شمال غربی و ۱۷/۷ درصد در نیمه جنوب شرقی مشغول به کار هستند
  - ۵) اشتغال در بخش صنعت: از کل شاغلین در بخش صنعت کشور، ۸۹/۸ درصد در نیمه شمال غربی کشور و ۱۰/۲ درصد در نیمه جنوب شرقی مشغول به کار هستند
  - ۶) بیمارستان: حدود ۹۰ درصد از بیمارستان‌های کشور در نیمه شمال غربی و ۱۰ درصد در نیمه جنوب شرقی قرار دارد (تقریباً با نسبت جمعیت تناسب دارد)
  - ۷) دانشجو: حدود ۹۲ درصد از جمعیت دانشجویان کشور در نیمه شمال غربی و حدود ۸ درصد آنها در نیمه جنوب شرقی مشغول تحصیل هستند
  - ۸) سیلو: حدود ۵ درصد از سیلوهای کل کشور در نیمه جنوب شرقی و ۹۵ درصد آنها در نیمه شمال غربی بنا شده‌اند
  - ۹) سردخانه: حدود ۱۶ درصد از سردخانه‌های کشور در نیمه جنوب شرقی و ۸۴ درصد آنها در نیمه شمال غربی بنا شده‌اند.
  - ۱۰) باسادی: حدود ۸۲/۰۸ درصد از ۱۰/۲ درصد جمعیت کشور مستقر در نیمه جنوب شرقی باسوادند و در نیمه شمال غربی حدود ۸۶/۰۴ درصد از ۹۸/۸ درصد جمعیت کشور که در این بخش استقرار یافته‌اند با سواد هستند.
  - ۱۱) مرز آبی: ۷۰ درصد از مرز آبی کشور در نیمه جنوب شرقی امتداد دارد و فقط ۳۰ درصد آن در نیمه شمال غربی امتداد یافته است.

در واقع، آنچه در بالا آورده شد، همه وضعیت سواحل مکران نیست، لیکن از آمارهای فوق می‌توان وضعیت توسعه این منطقه و کمیت و کیفیت منابع ملی موجود در سواحل مکران را که به منظور بهره‌گیری در توسعه نقش‌های نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران قابل بهره‌گیری هستند را تبیین نمود.

۲-۳- **راهبرد دریایی:** راهبرد دریایی عبارت است از به‌کارگیری برنامه‌ریزی شده و متمرکز توانایی‌های سیاسی، اقتصادی، نظامی، منابع فناورانه و فکری یک ملت برای تأمین امنیت و تحقق اهداف ملی در بخش دریایی بر روی یک پایه بلند مدت. پنج عنصر اساسی از استراتژی دریایی عبارتند از: بنادر، بازرگانی دریایی، صنایع دریایی، منابع و ذخایر اقتصادی اقیانوسی، نیروی دریایی (ناوگان دریایی- قدرت هوایی- زیرساخت‌های دریایی ساحلی) (Thayer Mahan-2004:chapter1)

۳-۳- **قدرت دریایی:** عبارت است از مجموعه توانایی‌های یک ملت در استحصال منافع خویش از دریاهای اقیانوسها با بکارگیری مناطق دریایی برای فعالیتهای سیاسی، اقتصادی و نظامی در زمان صلح یا جنگ به منظور نیل به مقاصد و اهداف ملی. (تبری‌زهی اصل، :) قدرت دریایی در مفهومی دقیق‌تر فراتر از قدرت نظامی دریایی است. قدرت دریایی توانایی‌های یک ملت را در حمایت از اهداف سیاسی، اقتصادی و نظامی از طریق کنترل دریاها بیان می‌نماید. اجزای اصلی قدرت دریایی عبارتند از: ناوگان نظامی، علوم دریایی اقیانوسی، صنایع دریایی اقیانوسی، بازرگانی دریایی. (Thayer Mahan-2004:chapter 6)

ماهان معتقد است برای برخورداری یک کشور از قدرت دریایی ۶ شرط لازم است: موقعیت جغرافیایی برتر، سواحل قابل استفاده با منابع طبیعی فراوان و آب و هوای مطلوب، وسعت آبهای سرزمینی، جمعیت مناسب برای دفاع از آبهای سرزمینی، جمعیت با استعداد دریانوردی و فعالیت‌های بازرگانی، دولت ساحلی با توانایی چیره شدن و تسلط بر دریا (همان)

- - ضرورت انجام مأموریت‌های راهبردی

۱) مأموریت: مأموریت در حقیقت دلیل وجودی سازمان و وظیفه‌ای کلی می‌باشد که در برگیرنده اهداف سازمانی و تعیین نوع عملیاتی است که سازمان مسؤل انجام دادن آن است (معینی، ۱۳۷۰: ۱۷۶). اغلب سازمان‌ها برای خود بیانیه مأموریت می‌نویسند تا فلسفه وجودی و فعالیت خود را اعلام نمایند. بیانیه مأموریت به این سؤال پاسخ میدهد که فعالیت ما چیست؟ بیانیه مأموریت جمله یا عبارت کوتاهی است که به وسیله آن مقصود یک سازمان از مقصود سازمان‌های مشابه دیگر متمایز می‌شود و بیان‌کننده فلسفه وجودی سازمان است. (دیوید، ۱۳۸۵: ۱۸)

۲) مأموریت نیروی دریایی: در جنگ، نیروی دریایی موظف به کنترل دریا و شکست توان دریایی دشمن است. در دوران صلح وظیفه نیروی دریایی تضمین دسترسی به منابع و بازارهای اقتصادی جهانی و ممانعت از متجاوزان در دریا و زمین است. قدرت دریایی سه محور را در بر می‌گیرد: کنترل تجارت و داد و ستد بین‌المللی، عملیات نیروی دریایی در جنگ و استفاده از نیروهای دریایی به‌عنوان ابزار دیپلماسی، بازدارندگی و نفوذ سیاسی در دوران صلح. (جان بلیس و همکاران، ۱۳۸۳: ۱۶۵).

۳-۵- قابلیت‌های نیروی دریایی راهبردی

بطور معمول از هر نیروی دریایی راهبردی انتظار می‌رود از قابلیت‌ها و توانمندی‌های زیر برخوردار باشد:

۱) کنترل دریایی: به وضعیتی اطلاق می‌گردد که در آن نیروهای یک طرف در زمان و مکان مشخص بتوانند دریا را برای مقاصد خود استفاده نمایند و در صورت لزوم مانع استفاده طرف مقابل از آن شوند. کنترل دریایی شامل کنترل داشتن بر زیر بستر دریا، زیرسطح، سطح، و فضای بالای سطح می‌شود.

۲) اعمال قدرت: تهدید کردن یا استفاده از قابلیت نظامی نیروهای مشترک و سایر ابزارهای قدرت ملی در ابعاد جهانی برای دستیابی به تأثیرات راهبردی برای حمایت از اهداف سیاست ملی.

۳) ممانعت دریایی: به وضعیتی اطلاق می‌گردد که در آن یک طرف نبرد طرف دیگر را به دلیل مقاصد خود از بهره‌برداری از قسمتی از دریا منع می‌نماید.

۴) بازدارندگی: متقاعد کردن یک تهدید بالقوه که نتیجه استفاده از قدرت یا درگیری نظامی برای او گران تمام خواهد شد. دست یافتن به این وضعیت نیازمند برخورداری از توانایی نظامی قابل وثوق و استراتژی برخورداری از عملکرد سیاسی شفاف و کارآمد است. (BR1806، 2006: 253-289)

۳-۶- نیروی دریایی رقبای فرامنطقه‌ای

همانگونه که حضرت امام خامنه‌ای تأکید فرموده‌اند دشمن ما کسی است که در اقیانوس‌ها گسترش یافته است و با در نظر گرفتن برترین قدرت دریایی فرامنطقه‌ای، در این مقاله صرفاً به نیروی دریایی آمریکا پرداخته شده است. با در نظر گرفتن این موضوع که سواحل مکران مشرف به شمال اقیانوس هند است و استقرار نداجا در این منطقه این نیرو را بصورت بلاواسطه با تهدید این قدرت فرامنطقه‌ای مواجه می‌سازد، توجه به گسترش و دکتترین نظامی آن حائز اهمیت است.

۱) نیروی دریایی ایالات متحده آمریکا: این کشور با بودجه دفاعی ۶۹۲/۸ میلیارد دلار و تولید ناخالص ملی به میزان ۱۳۸۰۰ میلیارد دلار دارای نوار ساحلی به طول ۱۰۷۶۲ مایل، در جوار دو اقیانوس اطلس و آرام قرار گرفته است. این کشور دارای ۹ فرماندهی نیروهای مشترک گسترش یافته است که ۶ فرماندهی آن مسئولیت حفظ منافع ملی آمریکا در اکثر نقاط جهان را به‌عهده دارد. ناوگان پنجم آمریکا در بحرین و فرماندهی مرکزی در قطر مسئولیت شمال غرب اقیانوس هند، ناوگان ششم در مدیترانه و ناوگان هفتم در اقیانوس آرام مستقر می‌باشند که این سه ناوگان در محیط پیرامونی ایران قرار گرفته‌اند. (Jane's Fithing ship 2008-2009: 884) دکتترین نیروی دریایی آمریکا در عملیات دریایی که عمدتاً مشترک اجرا می‌شود، به شرح زیر است. (معاونت عملیات س.ک.ن.م، ۱۳۸۹: ۵)

- کسب برتری دریایی و کنترل خطوط مواصلاتی با بهره‌گیری از آبراه‌ها، بنادر و سواحل.

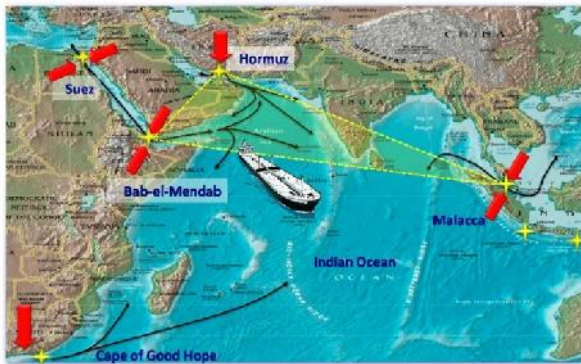
- فراهم کردن حداکثر پشتیبانی از عملیات نیروی هوایی و زمینی با استفاده از ۱۱ ناو هواپیمابر به‌طور متوسط هر کدام بیش از ۸۰ فروند هواپیما از انواع مختلف، ۱۲ ناو بالگردبر، انواع ناوهای نیروبر لجستیکی و پشتیبانی از انواع عملیات زمینی و هوایی در عملیات مشترک و یا مرکب حمایت می‌نماید.

- پاسخ‌گویی سریع، قاطع و هماهنگ به اهداف سطحی و زیرسطحی به‌صورت مستقل با استفاده از تجهیزات ضد هوایی، ضدسطحی و ضدزیرسطحی.
- محاصره دور و نزدیک منطقه عملیاتی با بازرسی و کنترل تنگه‌ها و آبراه‌های مهم جهان.
- تأکید بر انجام عملیات علیه اهداف مورد نظر به‌صورت دورایستا با استفاده از موشک کروز در هدف‌گیری اهداف دور دست.
- تأکید بر عملیات آب‌خاکی در سواحل مختلف با استفاده از ناوهای نیروبر و لندینگ کرافت، بالگردهای پشتیبانی.
- تأکید بر برخورداری از حداکثر حفاظت و امنیت ناوها با استفاده از قایق‌های تندرو بدون سرنشین، سامانه‌های راداری و گشت هوایی بالگرد.
- تأکید بر کسب برتری اطلاعاتی در دریا.
- تکیه گسترده بر عملیات جنگ الکترونیک.
- تکیه بر عملیات روانی سنگین و فریب عملیاتی با استفاده از تمامی امکانات و تجهیزات موجود.

نیروی دریایی آمریکا به دلیل قابلیت حمل و انتقال نیرو در مسافت طولانی برای انجام عملیات آب‌خاکی، نظارت دریایی نیروها، حمله اتمی، برخورداری از زیردریایی راهبردی با سلاح بالستیک و نیروی رانش هسته‌ای و ناوهای هواپیمابر، قادر به انجام عملیات مستقل می‌باشد. به همین جهت قابلیت بازدارندگی، کنترل دریایی با سلاح‌های راهبردی متعارف و غیرمتعارف، هم‌چنین برقراری صلح با مداخله نظامی به‌همراه اجرای نقش دیپلماتیک با ایجاد پیمان‌های منطقه‌ای به منظور اعمال قدرت و مبارزه با تروریسم را در دستور کار خود دارد (The Military balance 2010: 168).

۳-۷- صادرات و واردات و نقش نیروی دریایی در سواحل مکران

از مجموع مرزهای ج.ا.ایران ۵۴ درصد آن مرز خشکی، ۱۵ درصد مرز رودخانه‌ای و ۳۱ درصد آن مرز دریایی است. توجه به این نکته حائز اهمیت است که از ۳۱ درصد مرزهای دریایی کشور بیش از ۹۱ درصد از صادرات و واردات و از مجموع مرزهای رودخانه‌ای و خشکی که ۶۹ درصد باقیمانده مرزهای کشور را تشکیل می‌دهد صرفاً ۷ درصد از صادرات و واردات کشور انجام می‌پذیرد. بخش عمده صادرات و واردات از طریق بنادر جنوبی انجام می‌گیرد که پس از عبور از تنگه هرمز، همه صادرات و واردات کشور در جنوب از طریق تنگه‌های راهبردی مالاکا و باب‌المندب انجام می‌گیرد. یعنی مناطقی که نیروی دریایی پس از استقرار در سواحل مکران لازم است به آنها اشراف داشته باشد. (شکل ۱)

شکل ۱- تجارت در شمال اقیانوس هند

۳-۸- نقش‌های نیروی دریایی راهبردی

با درنظرگرفتن مأموریت هر نیروی دریایی، معمولاً انتظار می‌رود نقش‌ها و وظایفی را در راستای اهداف تعیین شده و متناسب با مأموریت محوله ایفاء نماید. نیروهای دریایی مختلف دنیا این نقش‌ها را به‌صورت زیر دسته‌بندی می‌نمایند:

(الف) انگلستان: دکترین نیروی دریایی کشور انگلستان نقش‌های نیروی دریایی را به ۳ دسته زیر تقسیم بندی کرده است (BR1806,2006:57)

(۱) نقش نظامی: در ایفاء نقش نظامی، نیروی دریایی باید قادر باشد وظایف زیر را اجراء نماید:

- توانایی اجرای کلیه مأموریت‌های نظامی جنگی و پیروزی در آن

- توانایی پشتیبانی از دیپلماسی

- توانایی اعمال اراده در دریا (اجبار و وادارسازی) و در صورت لزوم جنگیدن و پیروز شدن

(۲) نقش انتظامی: در ایفای نقش انتظامی، نیروی دریایی باید قادر باشد وظایف زیر را اجراء نماید:

- توانایی اعمال قانون

- توانایی اجرای یک رژیم حقوقی حکم شده از سوی جامعه بین‌الملل

(۲) نقش ملاحظت و بشر دوستانه: در ایفای نقش ملاحظت و بشر دوستانه، نیروی دریایی باید قادر باشد وظایف زیر را اجراء نماید:

- توانایی ارائه کمک‌های بشر دوستانه و کمک به مردم

- توانایی کمک‌رسانی و کاهش آلام در هنگام وقوع بلایای طبیعی

- توانایی انجام عملیات هیدروگرافی (اعمال قدرت نرم کشور در حوزه علم و فناوری دریایی)

- توانایی انجام عملیات تجسس و نجات (اعمال ایمنی و امنیت دریایی و اعمال قدرت نرم کشور در دریا)

- توانایی انهدام مهمات باقی مانده از جنگ

(ب) **هند:** دکترین نیروی دریایی کشور هند، نقش‌های نیروی دریایی را به ۴ دسته زیر تقسیم‌بندی کرده است: (دکترین نیروی دریایی هند - ۲۰۱۰ - فصل

(۷)

(۱) نقش نظامی: در نقش نظامی یک نیروی دریایی باید با هدف بازدارندگی در برابر جنگ و مداخله، پیروزی قاطع نظامی در صورت بروز جنگ، امنیت

تمامیت ارضی کشور، شهروندان، و دارایی‌های دور از ساحل در مقابل تهدیدات دریا پایه، نفوذ و اثرگذاری بر وقایع و امور جاری در خشکی، صیانت از

بازرگانی، داد و ستد دریایی و صیانت از علائق ملی و امنیت دریایی) از توانایی‌های لازم برای انجام وظایف زیر برخوردار باشد:

- توانایی اعمال دفاع فعال

- توانایی کسب آگاهی وضعیتی از قلمرو دریایی

- توانایی اعمال کنترل دریایی

- توانایی اعمال ممانعت دریایی

- توانایی اعمال محاصره دریایی (دور یا نزدیک)

- توانایی انجام عملیات ماوراء بحار (اعزام ناوگروه‌ها به دریاهای دور برای انجام عملیات دریایی)

- توانایی اعمال اراده در دریا (اجبار و وادارسازی)

- توانایی انهدام هرگونه تهدید دریاپایه

- توانایی اعمال ممانعت کشتیرانی و بستن خطوط مواصلاتی دریایی دشمن

- توانایی حفاظت و بازنگاه داشتن خطوط مواصلاتی دریایی خودی

- توانایی انجام عملیات ویژه

- توانایی محافظت از سرمایه‌ها و منابع دریایی کشور

- توانایی اعمال دفاع از طریق دریا

- توانایی انجام عملیات آب‌خاکی و ضد آب‌خاکی

- توانایی ارائه همکاری سایر ارگانهای دریایی و در صورت نیاز هدایت آنها (در زمان جنگ)

- توانایی انجام عملیات دریایی مشترک

- توانایی مشارکت در عملیات مرکب

- توانایی اعمال مراقبت دریایی

- توانایی انجام حملات دریایی

- توانایی انجام عملیات ضد زیردریایی

- توانایی انجام عملیات ضد سطحی

- توانایی انجام عملیات ضد هوایی

- توانایی انجام عملیات اطلاعاتی

- توانایی انجام جنگ الکترونیک

- توانایی انجام عملیات جنگ مین

- توانایی دفاع از بندر

- توانایی انجام عملیات بازرسی و تفتیش در دریا

۲) نقش دیپلماتیک (سیاسی): در ایفای نقش دیپلماتیک نیروی دریایی باید با هدف تحکیم روابط سیاسی و حسن نیت، تحکیم روابط دفاعی با کشورهای دوست، نمایش توانمندی و قابلیت دفاع موثق، تحکیم امنیت دریایی در منطقه تحت مسئولیت، ارتقاء تعادل و ثبات منطقه‌ای و جهانی (قادر باشد وظایف زیر را اجراء نماید):

- توانایی ارائه کمک و پشتیبانی دریایی

- توانایی حضور مؤثر و فعال در آبهای آزاد (گسترش در سطح دریاها، نمایش پرچم، اقتدار ملی و الهام بخشی، بازدید از نیروهای دریایی دوست و میزبانی از آنها)

- توانایی انجام عملیات پشتیبانی از صلح (عملیات اعمال، تحکیم و حفظ صلح)

- توانایی ارائه مساعدت و کمک‌های فنی و پشتیبانی

- توانایی ارائه آموزش به نیروی دریایی کشورهای دوست

- توانایی انجام گشت‌های دریایی در مناطق دریایی خودی و مناطق دریایی مورد علاقه

- توانایی انجام رزمایش‌ها و تمرینات دریایی دوجانبه و چندجانبه

- توانایی انجام عملیات دریایی محتمل، در خارج از مناطق دریایی خودی

- توانایی انجام عملیات تخلیه غیر نظامیان

۳) نقش انتظامی: در اجرای نقش انتظامی نیروی دریایی باید با هدف تقویت امنیت ساحل، تأمین امنیت منطقه انحصاری اقتصادی (EEZ) حضور اثربخش در دریا قادر باشد وظایف زیر را اجراء نماید:

- توانایی انجام عملیات ضد تروریسم (مقابله با دزدی دریایی- قاچاق انسان، کالا، اسلحه و...)

- توانایی ایفای نقش پلیسی (مقابله با عملیات نفوذی- جلوگیری از بهره‌برداری و حفاری غیرمجاز در مناطق دریایی کشور و...)

- توانایی اعمال قوانین و مقررات ملی و بین‌المللی در محدوده مناطق دریایی کشور و آبهای آزاد

- توانایی مقابله با عملیات نفوذی

- توانایی حفاظت از مناطق صیادی و جلوگیری از صید غیر قانونی

- توانایی جلوگیری از دسترسی غیر مجاز به مناطق دریایی کشور و منابع آنها

۴) نقش ملاحظت، امدادی و بشردوستانه: در ایفای این نقش، نیروی دریایی باید با هدف ارتقاء ایمنی، امنیت غیرنظامی و اعمال قدرت نرم ملی قادر باشد وظایف زیر را اجراء نماید:

- توانایی ارائه کمک‌های بشر دوستانه و کمک به مردم در هنگام وقوع بلایای طبیعی (اعمال قدرت نرم کشور به هنگام زلزله- طوفان- سونامی و... در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی)

- توانایی کمک رسانی به وزارت‌خانه‌ها و مسئولین بخش خصوصی

- توانایی انجام عملیات هیدروگرافی (اعمال قدرت نرم کشور در حوزه علم و فناوری دریایی)

- توانایی انجام عملیات تجسس و نجات (اعمال ایمنی و امنیت دریایی و اعمال قدرت نرم کشور در دریا)

- توانایی تدارک امکانات امدادی و پشتیبانی

- توانایی ارائه کمک‌های دارو و درمان

- توانایی ارائه خدمات غواصی

۴- تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش

داده‌های به دست آمده از مطالعات کتابخانه‌ای مؤید آن است که سواحل مکران همانگونه که مقام معظم رهبری تأکید فرموده‌اند مغفول‌منده مانده و به‌گونه‌ای متوازن با سایر بخش‌های کشور توسعه نیافته است و فاقد زیرساخت‌های منطبق بر نیازهای ضروری نداجا است. از طرفی این سواحل بگونه‌ای بلاواسطه نداجا را در مجاورت با اقیانوس هند قرار می‌دهد و فرصت دست‌یابی و ایفای نقش بلاواسطه در محیط جدید و متفاوت از محیط قبلی (خلیج فارس) را فراهم می‌آورد و از طرفی دیگر بازیگران و تهدیدات این عرصه متفاوت‌تر، جدی‌تر و متنوع‌تر از تهدیدات محیط قبلی هستند. به همین جهت سازوکارهای پیشین نداجا برای نقش‌آفرینی فاقد مطلوبیت‌های لازم است و نیاز است نداجا در دریا، سواحل و در پس‌کرانه سازوکارهای مناسب را در اختیار داشته باشد.

از سویی نقش‌هایی که نداجا پیش‌تر از استقرار در سواحل مکران ایفاء می‌نمود در قالب نیروی دریایی آبهای ساحلی شکل می‌گرفت، لیکن اکنون لازم است علاوه بر نقش‌های پیش‌گفته، نقش‌های نیروی دریایی آبهای عمیق را نیز ایفاء نماید. یعنی حضور در عرصه اقیانوس هند و آبهای آزاد جهان که پیش‌تر شکل مأموریتی داشت و اکنون به واسطه استقرار در سواحل مکران شکل استقراری به خود گرفته است، با وجود تهدیدات و فرصت‌های جدید، نیازمند ایفای نقش‌هایی متفاوت است. به همین جهت یافته‌های این پژوهش مؤید آن است که نیروی دریایی با توجه به تهدیدات، فرصت‌ها و ضرورت‌های مأموریتی لازم است ۴ دسته نقش (نظامی، دیپلماسی، انتظامی، امدادی و بشردوستانه) ایفاء نماید.

در این پژوهش داده‌های به دست آمده از ابزار مطالعه منابع منتهی به مدلی برای توسعه نقش‌های نیروی دریایی پس از استقرار در سواحل مکران گردید که طی آن ۴ نقش (نظامی، انتظامی، سیاسی و مردم‌یاری) احصاء و برای هر نقش شاخص‌هایی به دست آمد. گروه تحقیق در ابتدا درستی نقش‌ها (مؤلفه‌های توسعه نقش) و شاخص‌های به دست آمده را طی پرسش‌نامه‌ای از نخبگان جامعه مورد سؤال قرار داد و پس از اخذ پاسخ و استاندارد کردن پرسش‌نامه، در مرحله بعد پرسش‌نامه استاندارد شده را در اختیار جامعه نمونه قرار داده و داده‌های به دست آمده به شرح زیر برای هر نقش مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

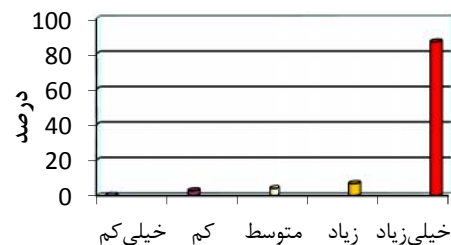
(۱) نقش نظامی:

جدول ۱ فراوانی پاسخ به میزان اهمیت نقش نظامی به عنوان یک مولفه برای توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی را نشان می‌دهد:

جدول ۱: فراوانی پاسخ به نقش نظامی

سوال	طبقه‌ها	فراوانی	درصد
نقش‌های نظامی	کم	۲	۲/۷
	متوسط	۳	۴
	زیاد	۵	۶/۷
	خیلی زیاد	۶۵	۸۶/۷
کل		۷۵	۱۰۰

نمودار ۱ فراوانی میزان اهمیت نقش نظامی به عنوان یک مولفه برای بعد نقش‌ها در الگوی توسعه نیروی دریایی راهبردی

نمودار ۱- نقش‌های نظامی

الف) تفسیر نمودار و جدول: جدول و نمودار بدست آمده از خروجی نرم‌افزار مبین این مطلب است که از ۱۰۰٪ جامعه نمونه انتخاب شده ۹۴/۴٪ میزان ارتباط نقش نظامی با توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی را خیلی زیاد و زیاد دانسته‌اند.

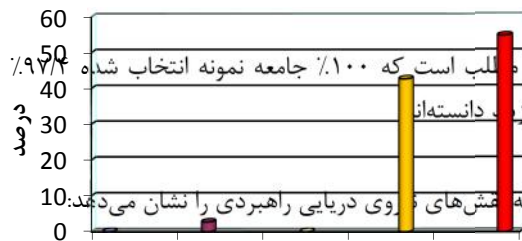
۲) مولفه نقش دیپلماسی:

جدول ۲ فراوانی پاسخ به میزان اهمیت نقش دیپلماسی به عنوان یک مولفه برای توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی را نشان می‌دهد:

توسعه‌ی

سوال	طبقه‌ها	فراوانی	درصد
نقش دیپلماسی	زیاد	۳۲	۴۲/۷
	خیلی زیاد	۴۱	۵۴/۷
کل		۷۵	۱۰۰

نمودار ۲ فراوانی میزان اهمیت نقش دیپلماسی به عنوان یک مولفه برای نقش‌های نیروی دریایی راهبردی را نشان می‌دهد

الف) تفسیر نمودار و جدول: جدول و نمودار بدست آمده از خروجی نرم‌افزار مبین این مطلب است که ۱۰۰٪ جامعه نمونه انتخاب شده ۹۴/۴٪ میزان ارتباط نقش دیپلماسی با توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی را خیلی زیاد و زیاد دانسته‌اند.

۳) مولفه نقش‌های انتظامی:

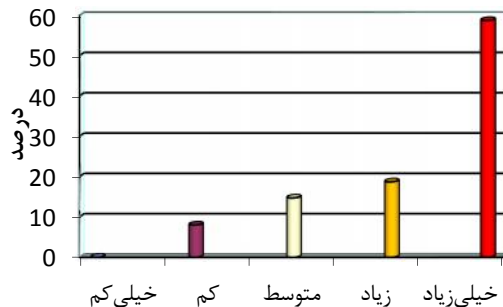
جدول ۳ فراوانی پاسخ به میزان اهمیت نقش‌های انتظامی به عنوان یک مولفه برای توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی را نشان می‌دهد:

خیلی زیاد و زیاد فراوانی توسعه نقش‌های انتظامی کم

۴ فراوانی میزان اهمیت نقش انتظامی به عنوان یک مولفه برای توسعه نقش‌های دریایی راهبردی را نشان می‌دهد:

سوال	طبقه‌ها	فراوانی	درصد
نقش‌های انتظامی	کم	۶	۸
	متوسط	۱۱	۱۴/۷
	زیاد	۱۴	۱۸/۷
	خیلی زیاد	۴۴	۵۸/۷
کل		۷۵	۱۰۰

نمودار نیروی

نمودار ۴: نقش‌های انتظامی

الف) تفسیر نمودار و جدول: جدول و نمودار بدست آمده از خروجی نرم‌افزار مبین این مطلب است که از ۱۰۰٪ جامعه نمونه انتخاب شده ۷۷/۴٪ میزان ارتباط نقش انتظامی با توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی را خیلی زیاد و زیاد دانسته‌اند.

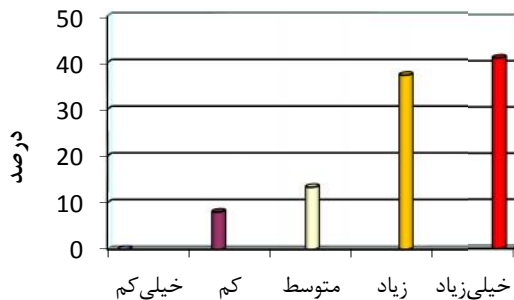
۴) نقش امدادی و صلح‌جویانه:

جدول ۴ فراوانی پاسخ به میزان اهمیت نقش امدادی و صلح‌جویانه به عنوان یک مولفه برای توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی را نشان می‌دهد:

جدول ۴: فراوانی پاسخ به نقش امدادی و صلح جویانه

سوال	طبقه‌ها	فراوانی	درصد
نقش‌های امدادی و صلح جویانه	خیلی کم	۰	۰
	کم	۶	۸
	متوسط	۱۰	۱۳/۳
	زیاد	۲۸	۳۷/۳
	خیلی زیاد	۳۱	۴۱/۳
کل		۷۵	۱۰۰

نمودار ۴ فراوانی میزان اهمیت نقش‌های امدادی و صلح جویانه به عنوان یک مولفه برای بعد نقش‌ها در الگوی توسعه نیروی دریایی راهبردی

نمودار ۴: نقش‌های امدادی و صلح جویانه

الف) تفسیر نمودار و جدول: جدول و نمودار بدست آمده از خروجی نرم‌افزار مبین این مطلب است که از ۱۰۰٪ جامعه نمونه انتخاب شده ۷۸/۶٪ میزان ارتباط نقش امدادی و بشردوستانه را با توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی خیلی زیاد و زیاد دانسته‌اند. پس از انجام آمار توصیفی برای اطمینان از وجود رابطه خطی میان نقش‌های احصاء شده و الگوی توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی از رگرسیون استفاده شد که در آن نقش‌های احصاء شده متغیرهای مستقل و الگوی توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی متغیر وابسته می‌باشد. در جدول ۵ که نشان‌دهنده خلاصه‌ای از مدل رگرسیونی می‌باشد، ستون ضریب همبستگی چندگانه بیان کننده میزان همبستگی بین متغیر وابسته (الگوی توسعه نیروی دریایی راهبردی) و متغیرهای مستقل (نقش نظامی، نقش دیپلماسی، نقش انتظامی و نقش‌های امدادی و صلح جویانه) می‌باشد. این همبستگی به میزان ۸۶ درصد می‌باشد که گویای تاثیر بسزایی است که نقش‌های احصاء شده بر الگوی توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی دارا هستند. ستون ضریب تعیین بیان کننده مقدار پیش‌گویی متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل می‌باشد. یعنی با دقت ۸۴ درصد می‌توان نقش‌ها را از روی مولفه‌های ذکر شده تعریف نمود.

جدول ۵: خلاصه مدل

مدل	ضریب همبستگی چندگانه	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای معیار تخمین
۱	۰/۸۵۷	۰/۸۴۴	۰/۸۴۹	۱/۵۶۷۸

جدول ۶ نشان‌دهنده‌ی تحلیل واریانس رگرسیون به منظور بررسی وجود رابطه خطی بین متغیرهای مستقل و وابسته است. در خروجی زیر مقدار احتمال کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد لذا بیانگر آنست که دست کم یکی از متغیرهای مستقل دارای رابطه‌ی خطی با متغیر وابسته است و بنابراین مدل رگرسیونی برازش شده معنی‌دار می‌باشد.

جدول ۶: تحلیل واریانس رگرسیون

F	میانگین مربع	درجه آزادی	مجموع مربعات	مدل	
				رگرسیون	باقیمانده
۹/۳۸۴	۹/۳۸۴	۴	۲۸/۱۵۲	۱	
	۱۱/۷۴۲	۷۰	۱۸/۳۴۱		
		۷۴	۴۶/۴۹۲		مجموع

در جدول ۷ که به جدول ضرایب معروف است، ضریب‌های متغیرهای مستقل و میزان تاثیر آنها بر متغیر وابسته و همچنین بررسی معنی داری تک تک ضرایب انجام شده است.

همانگونه که مشاهده می‌شود، تمامی مقادیر احتمال درج شده در جدول کوچکتر از ۰/۰۵ است. این امر بیانگر این مطلب می‌باشد که فرض تساوی ضرایب رگرسیونی با صفر رد می‌شود و تمامی متغیرها وارد مدل می‌شوند. در واقع تمامی نقش‌های بررسی شده در پژوهش بر الگوی توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی تاثیر گذارند. به این ترتیب با توجه به اعداد ستون Beta داریم:

(۱) متغیری که بیشترین تاثیر را بر الگوی توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی می‌گذارد، نقش‌های نظامی می‌باشد. ($Beta=0/350$)

(۲) متغیر نقش دیپلماسی در جایگاه دوم برای توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی قرار دارد. ($Beta=0/207$)

(۳) متغیر نقش انتظامی (پلیسی) در جایگاه سوم برای توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی قرار دارد ($Beta=0/175$)

(۴) متغیر نقش امدادی و صلح‌جویانه در رتبه چهارم برای توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی قرار دارد. ($Beta=0/125$)

جدول ۷: ضرایب

T	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	مدل
	Std. Error	B	Beta	
۳/۵۸۷	۸۱/۱۳	۳۰/۴۷۱		ثابت
۵/۵۹۵	۰/۱۳۴	۰/۱۳۲	۰/۳۵۰	نقش نظامی
۱/۱۱۲	۰/۷۹۴	۰/۳۶۷	۰/۲۰۷	نقش دیپلماسی
۳/۴۲۱	۰/۱۷۸	۰/۳۵۶	۰/۱۷۵	نقش انتظامی
۵/۶۷۵	۰/۱۲۳	۱/۵۶۸۷	۰/۱۲۵	نقش امدادی

به این ترتیب در گام اول توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی پس از استقرار در سواحل مکران مشخص گردید. لیکن در هر نقش شاخص‌هایی نیز لازم است توسعه داده شود. که با توجه به پاسخ‌های دریافت شده از جامعه و داده‌های به دست آمده از مطالعه منابع، در زیر به تجزیه و تحلیل این شاخص‌ها برای هر نقش پرداخته می‌شود.

(۱) تجزیه و تحلیل شاخص‌های نقش نظامی:

پس انجام آمار توصیفی برای اطمینان از وجود رابطه خطی میان شاخص‌ها و نقش نظامی از رگرسیون استفاده شده است. متغیر وابسته نقش نظامی و متغیر مستقل شاخص‌های نقش نظامی می‌باشد.

در جدول ۸ که نشان دهنده خلاصه‌ای از مدل رگرسیونی می‌باشد، ستون ضریب همبستگی چندگانه بیان کننده میزان همبستگی بین متغیر وابسته و متغیرهای مستقل می‌باشد. این همبستگی به میزان ۹۷ درصد می‌باشد، که گویای تاثیر بسزایی است که شاخص‌های احصاء شده بر نقش نظامی دارا هستند. ستون ضریب تعیین بیان کننده مقدار پیش‌گویی متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل می‌باشد. یعنی با دقت ۹۵ درصد می‌توان مولفه نقش نظامی را از روی شاخص‌های ذکر شده تعریف نمود.

جدول ۹ نشان دهنده تحلیل واریانس رگرسیون به منظور بررسی وجود رابطه خطی بین متغیرهای مستقل و وابسته و تعیین میزان تاثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته می‌باشد. لذا بیانگر آنست که دست کم یکی از متغیرهای مستقل در رابطه خطی با متغیر وابسته تاثیر معنی‌داری دارد. این تاثیر با استفاده از آزمون F و مقادیر آن در جدول ۹ مشخص می‌گردد.

احتمال کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد لذا بیانگر آنست که دست کم یکی از متغیرهای مستقل در رابطه خطی با متغیر وابسته تاثیر معنی‌داری دارد. این تاثیر با استفاده از آزمون F و مقادیر آن در جدول ۹ مشخص می‌گردد.

مدل	چندگانه	تعیین	خطی	تغیر	تغیر	تغیر	تغیر
۱	۰,۹۷۵۸	۹۵,۹	۹۲,۰	۹۲,۰	۹۲,۰	۹۲,۰	۹۲,۰

مدل	مجموع مربعات آزادی	درجه آزادی	میانگین مربع	F
رگرسیون	۱۷۴,۳۲۸	۲۸	۶۲,۴۰۵	۳۱,۲۶۴
باقیمانده	۹۱,۸۱۸	۴۶	۱,۹۹۶	
مجموع	۱۸۳۹,۱۴۷	۷۴		

در جدول پیوست ۱ که به جدول ضرایب معروف است، ضریب‌های متغیرهای مستقل و میزان تاثیر آنها بر متغیر وابسته و همچنین بررسی معنی‌داری تک تک ضرایب انجام می‌شود.

همانگونه که در جدول پیوست ۱ مشاهده می‌شود، تمامی مقادیر احتمال درج شده در جدول کوچکتر از ۰/۰۵ می‌باشد. این امر بیانگر این مطلب است که فرض تساوی ضرایب رگرسیونی با صفر رد شده و تمامی متغیرها وارد مدل می‌شوند. در واقع تمامی شاخص‌های بررسی شده در پژوهش بر نقش نظامی تاثیر گذارند.

حال با توجه به اعداد ستون Beta در جدول ۱ پیوست داریم:

(۱) متغیری که بیشترین تاثیر را بر روی نقش‌های نظامی گذارد، شاخص توانایی اعمال کنترل دریایی می‌باشد (Beta=۰/۶۵۷)

باقی شاخص‌های نقش‌های نظامی به ترتیب زیر در جایگاه بعدی قرار دارند:

(۲) توانایی انجام بازرسی و تفتیش در دریا.

(۳) توانایی مشارکت در عملیات مرکب

(۴) توانایی اعمال ممانعت دریایی

(۵) توانایی انجام عملیات ویژه

(۶) توانایی دفاع از بندر

(۷) توانایی انجام جنگ الکترونیک

(۸) توانایی اعمال مراقبت دریایی

- ۹) توانایی انجام عملیات ضد سطحی
- ۱۰) توانایی انجام عملیات دریایی مشترک
- ۱۱) توانایی حفاظت و بازنگهداشتن خطوط مواصلاتی دریایی خودی
- ۱۲) توانایی انجام عملیات ضد زیردریایی
- ۱۳) توانایی انجام عملیات اطلاعاتی در جایگاه سیزدهم قرار دارد
- ۱۴) توانایی انجام حملات دریایی
- ۱۵) توانایی انجام آبخاکی و ضد آبخاکی
- ۱۶) توانایی انجام عملیات جنگ مین
- ۱۷) توانایی توانایی اعمال دفاع فعال
- ۱۸) توانایی اعمال اراده در دریا
- ۱۹) توانایی اعمال ممانعت کشتیرانی و بستن خطوط مواصلاتی دشمن
- ۲۰) توانایی ارائه همکاری به ارگان‌های دریایی و در صورت نیاز هدایت آنها
- ۲۱) توانایی محافظت از سرمایه‌ها و منابع دریایی کشور
- ۲۲) توانایی اعمال دفاع از طریق دریا
- ۲۳) توانایی انجام عملیات ماورا بحار
- ۲۴) توانایی اعمال محاصره دریایی
- ۲۵) توانایی کسب آگاهی وضعیتی از قلمرو دریایی
- ۲۶) توانایی انهدام هرگونه تهدید دریاپایه
- ۲۷) توانایی انجام عملیات ضد هوایی

به این ترتیب نیروی دریایی ارتش ج.ا.ایران پس از استقرار در سواحل مکران، لازم است برای ایفای نقش نظامی، توانایی‌های ۲۷ گانه قید شده به ترتیب بالا را ایجاد نماید تا بتواند این نقش را بطور تمام و کمال توسعه داده و ایفاء نماید.

۲) تجزیه و تحلیل شاخص‌های نقش دیپلماسی:

پس انجام آمار توصیفی برای اطمینان از وجود رابطه خطی میان مولفه‌ها و بعد مربوطه از رگرسیون استفاده شده است. متغیرهای مستقل شاخص‌ها و متغیر وابسته نقش دیپلماسی می‌باشد.

در جدول ۱۰ که نشان دهنده خلاصه‌ای از مدل رگرسیونی می‌باشد، ستون ضریب همبستگی چندگانه بیان کننده میزان همبستگی بین متغیر وابسته و متغیرهای مستقل می‌باشد. این همبستگی به میزان ۶۶ درصد بوده و گویای تاثیر بسزایی است که شاخص‌ها بر مولفه دارا هستند. ستون ضریب تعیین بیان کننده مقدار پیش‌گویی متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل می‌باشد. یعنی با دقت ۶۶ درصد می‌توان مولفه نقش‌های دیپلماسی را از روی شاخص‌های ذکر شده تعریف نمود.

جدول ۱۰: خلاصه مدل رگرسیونی

مدل	ضریب همبستگی چندگانه	ضریب تعیین	ضریب تعدیل شده	خطای معیار تخمین
۱	۰,۶۶۳a	۰,۶۶۲	۰,۶۶۰	۰,۰۸۳۹۳

جدول ۱۱ نشان دهنده تحلیل واریانس رگرسیون به منظور بررسی وجود رابطه خطی بین متغیرهای مستقل و وابسته است. در خروجی زیر مقدار احتمال کمتر از ۰/۰۵ می باشد لذا بیانگر آنست که دست کم یکی از متغیرهای مستقل دارای رابطه‌ی خطی با متغیر وابسته است و بنابراین مدل رگرسیونی برازش شده معنی‌دار می‌باشد.

جدول ۱۱: تحلیل واریانس رگرسیون

مدل	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربع	F
رگرسیون	۸۰۷,۴۸۷	۹	۸۹,۷۲۱	۵,۶۵۳
باقی‌مانده	۲۰,۱۱۶	۶۵	۱۵,۸۷۲	
مجموع	۱۸۳۹,۱۴۷	۷۴		

در جدول پیوست ۲ که به جدول ضرایب معروف است، ضریب‌های متغیرهای مستقل و میزان تاثیر آنها بر متغیر وابسته و همچنین بررسی معنی‌داری تک تک ضرایب انجام شده است. همانگونه که در این جدول مشاهده می‌شود، تمامی مقادیر احتمال درج شده در جدول کوچکتر از ۰/۰۵ می‌باشد. این امر بیانگر این مطلب است که فرض تساوی ضرایب رگرسیونی با صفر رد می‌شود و تمامی متغیرها وارد مدل می‌شوند. در واقع تمامی شاخص‌های مرتبط بررسی شده در پژوهش بر نقش دیپلماسی تاثیر گذارند.

حال با توجه به اعداد ستون Beta داریم :

(۱) متغیری که بیشترین تاثیر را بر روی نقش‌های دیپلماسی می‌گذارد، شاخص توانایی انجام رزمایش‌ها و تمرینات دریایی دوجانبه و چندجانبه است. مابقی شاخص‌های مؤلفه نقش‌های انتظامی به ترتیب زیر در جایگاه بعدی قرار دارند:

(۲) توانایی انجام عملیات پشتیبانی از صلح

(۳) توانایی ارائه مساعدت و کمک‌های فنی و پشتیبانی

(۴) توانایی انجام عملیات دریایی محتمل در خارج از مناطق دریایی خودی

(۵) توانایی ارائه آموزش به نیروی دریایی کشورهای دوست

(۶) توانایی انجام عملیات تخلیه غیر نظامیان

(۷) توانایی حضور موثر و فعال در آبهای آزاد

(۸) توانایی انجام گشت‌های دریایی در مناطق خودی و مناطق دریایی مورد علاقه

(۹) توانایی ارائه کمک و پشتیبانی دریایی

(۳) تجزیه و تحلیل شاخص‌های نقش‌های انتظامی و امدادی و بشر دوستانه:

پس انجام آمار توصیفی برای اطمینان از وجود رابطه خطی میان شاخص‌ها و مؤلفه مربوطه از رگرسیون استفاده شده است. متغیرهای مستقل شاخص‌ها و متغیر وابسته نقش‌های انتظامی و امدادی و بشر دوستانه می‌باشد.

در جدول ۱۲ که نشان دهنده خلاصه‌ای از مدل رگرسیونی است، ستون ضریب همبستگی چندگانه بیان کننده میزان همبستگی بین متغیر وابسته و متغیرهای مستقل می‌باشد. این همبستگی به میزان ۷۶/۵ درصد بوده و گویای تاثیر بسزایی است که شاخص‌ها بر مؤلفه دارا هستند. ستون ضریب تعیین بیان کننده مقدار پیش گویی متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل می‌باشد. یعنی با دقت ۷۶/۳ درصد می‌توان مؤلفه نقش‌های انتظامی و امدادی و بشر دوستانه را از روی شاخص‌های ذکر شده تعریف نمود.

جدول ۱۲: خلاصه مدل رگرسیونی

مدل	ضریب همبستگی چندگانه	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای معیار تخمین
۱	۰,۷۶۵۵	۰,۷۶۳	۰,۷۵۹	۱,۵۳۶۷۴

جدول ۱۳ نشان دهنده تحلیل واریانس رگرسیون به منظور بررسی وجود رابطه خطی بین متغیرهای مستقل و وابسته است. در خروجی زیر مقدار احتمال کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد لذا بیانگر آنست که دست کم یکی از متغیرهای مستقل دارای رابطه خطی با متغیر وابسته است و بنابراین مدل رگرسیونی برازش شده معنی دار می‌باشد.

جدول ۱۳: تحلیل واریانس رگرسیون

مدل	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربع	F
رگرسیون	۱۰۷۶,۱۲۵	۱۳	۸۲,۷۷۹	۶,۶۱۸
باقیمانده	۱۰۷۱,۵۷۶	۶۱	۱۲,۵۰۹	
مجموع	۱۸۳۹,۱۴	۷۴		

دانشگاه دریانوردی و علوم دریایی چابهار، منطقه سوم نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران

در جدول پیوست ۳ که به جدول ضرایب معروف است، ضریب‌های متغیرهای مستقل و میزان تاثیر آنها بر متغیر وابسته و همچنین بررسی معنی‌داری تک تک ضرایب انجام شده است. همانگونه که مشاهده می‌شود، تمامی مقادیر احتمال درج شده در جدول کوچکتر از ۰/۰۵ می‌باشد. این امر بیانگر این مطلب است که فرض تساوی ضرایب رگرسیونی با صفر رد شده و تمامی متغیرها وارد مدل می‌شوند. در واقع تمامی شاخص‌های بررسی شده در پژوهش بر مولفه تاثیر گذارند.

حال با توجه به اعداد ستون Beta داریم :

(۱) متغیری که بیشترین تاثیر را بر روی نقش‌های انتظامی می‌گذارد، شاخص توانایی اعمال قوانین و مقررات ملی و بین‌المللی در محدوده مناطق دریایی کشور و آبهای آزاد است.

مابقی شاخص‌های مؤلفه نقش‌های انتظامی به ترتیب زیر در جایگاه بعدی قرار دارند:

- (۲) توانایی انجام تدارکات امدادی و پشتیبانی
- (۳) توانایی مقابله با عملیات نفوذی
- (۴) توانایی کمک‌رسانی به وزارت‌خانه‌ها و مسئولین بخش خصوصی
- (۵) توانایی ایفای نقش پلیسی
- (۶) توانایی انجام عملیات ضد تروریسم
- (۷) توانایی ارائه خدمات غواصی
- (۸) توانایی ارائه کمک به مردم در هنگام وقوع بلایای طبیعی
- (۹) نقش‌های امدادی بشر دوستانه و صلح جویانه
- (۱۰) توانایی جلوگیری از دسترسی غیرمجاز به مناطق دریایی کشور و منابع آنها
- (۱۱) توانایی انجام عملیات هیدروگرافی
- (۱۲) توانایی ارائه کمک‌های دارو و درمان
- (۱۳) توانایی انجام عملیات تجسس و نجات

۵- نتیجه:

با عنایت به یافته‌های پژوهش و تجزیه و تحلیل انجام گرفته بصورت کمی و کیفی در خصوص داده‌های به دست آمده از هر ابزار، می‌توان نتیجه گرفت: استقرار نداجا در سواحل مکران، این نیرو را بگونه‌ای بلاواسطه در مجاورت اقیانوس هند و تعامل با این محیط جدید قرار می‌دهد. بنابراین دیگر نقش‌هایی که پیش‌تر در خلیج فارس ایفاء می‌نمود برای منطقه استقرار جدید کفایت لازم را نخواهد داشت و لازم است قادر باشد بصورت کمینه ۴ دسته نقش را تحت عناوین زیر ایفاء نماید:

- (۱) نقش‌های نظامی (۲) نقش‌های دیپلماسی (سیاسی) (۳) نقش‌ها انتظامی (پلیسی) (۴) نقش‌های امدادی و بشردوستانه (مردم‌یاری)
- بنابراین الگوی ۱ برای توسعه نقش‌های کلی نیروی دریایی راهبردی با در نظر گرفتن استقرار در سواحل مکران قابل ترسیم است.

الگوی ۱: الگوی توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی

در مجموع نیز نداجا باید قادر باشد ۴۹ جزء نقش را به واسطه‌ی استقرار در سواحل مکران در آبهای اقیانوس هند ایفاء نماید. چهار نقش اصلی یاد شده بالا به شرح تصاویر ۱ تا ۴ به همراه جزء نقش‌های لازم برای اجراء دسته بندی می‌گردند.

توسعه نقش‌های دیپلماسی

- ۱- توانایی انجام رزمایش‌ها و تمرینات دریایی دوجانبه و چندجانبه
- ۲- توانایی انجام عملیات پشتیبانی از صلح
- ۳- توانایی ارائه مساعدت و کمک‌های فنی و پشتیبانی
- ۴- توانایی انجام عملیات دریایی محتمل در خارج از مناطق دریایی خودی
- ۵- توانایی ارائه آموزش به نیروی دریایی کشورهای دوست
- ۶- توانایی انجام عملیات تخلیه غیر نظامیان
- ۷- توانایی حضور موثر و فعال در آبهای آزاد
- ۸- توانایی انجام گشت‌های دریایی در مناطق خودی و مناطق دریایی مورد علاقه
- ۹- توانایی ارائه کمک و پشتیبانی دریایی

شکل ۲- الگوی توسعه نقش‌های دیپلماسی

توسعه نقش‌های نظامی

- ۱- توانایی اعمال کنترل دریایی می‌باشد
- ۲- توانایی انجام بازرسی و تفتیش در دریا
- ۳- توانایی مشارکت در عملیات مرکب
- ۴- توانایی اعمال ممانعت دریایی
- ۵- توانایی انجام عملیات ویژه
- ۶- توانایی دفاع از بندر
- ۷- توانایی انجام جنگ الکترونیک
- ۸- توانایی اعمال مراقبت دریایی
- ۹- توانایی انجام عملیات ضد سطحی
- ۱۰- توانایی انجام عملیات دریایی مشترک
- ۱۱- توانایی حفاظت و بازنگاهداشتن خطوط مواصلاتی دریایی خودی
- ۱۲- توانایی انجام عملیات ضد زیر دریایی
- ۱۳- توانایی انجام عملیات اطلاعاتی در جایگاه سیزدهم قرار دارد
- ۱۴- توانایی انجام حملات دریایی
- ۱۵- توانایی انجام آبخاکی و ضد آبخاکی
- ۱۶- توانایی انجام عملیات جنگ سین
- ۱۷- توانایی توانایی اعمال دفاع فعال
- ۱۸- توانایی اعمال اراده در دریا
- ۱۹- توانایی اعمال ممانعت کشتیرانی و بستن خطوط مواصلاتی دشمن
- ۲۰- توانایی ارائه همکاری به ارگان‌های دریایی و در صورت نیاز هدایت آنها
- ۲۱- توانایی محافظت از سرمایه‌ها و منابع دریایی کشور
- ۲۲- توانایی اعمال دفاع از طریق دریا
- ۲۳- توانایی انجام عملیات ماورا بحار
- ۲۴- توانایی اعمال محاصره دریایی
- ۲۵- توانایی گسب آگاهی وضعیتی از قلمرو دریایی
- ۲۶- توانایی انهدام هرگونه تهدید دریایی
- ۲۷- توانایی انجام عملیات ضد هوایی

شکل ۱- الگوی توسعه نقش‌های نظامی

توسعه نقش‌های انتظامی

- ۱- توانایی اعمال قوانین و مقررات ملی و بین‌المللی در محدوده مناطق دریایی کشور و آبهای آزاد
- ۲- توانایی مقابله با عملیات نفوذی
- ۳- توانایی ایفای نقش پلیسی
- ۴- توانایی انجام عملیات ضد تروریسم
- ۵- توانایی جلوگیری از دسترسی غیرمجاز به مناطق دریایی کشور و منابع آنها

شکل ۳- الگوی توسعه نقش‌های انتظامی

توسعه نقش‌های امدادی و بشر دوستانه

- ۱- توانایی انجام تدارکات امدادی و پشتیبانی
- ۲- توانایی کمک رسانی به وزارتخانه‌ها و مسئولین بخش خصوصی
- ۳- توانایی ارائه خدمات غواصی
- ۴- توانایی ارائه کمک به مردم در هنگام وقوع بلایای طبیعی
- ۵- توانایی ایفای نقش‌های امدادی، بشر دوستانه و صلح‌جویانه
- ۶- توانایی انجام عملیات هیدروگرافی
- ۷- توانایی ارائه کمک‌های دارو و درمان
- ۸- توانایی انجام عملیات نجات

شکل ۴- الگوی توسعه نقش‌های امدادی و بشر دوستانه

دانشگاه دریانوردی و علوم دریایی چابهار، منطقه سوم نیروی دریایی راه

با عنایت به آنچه بیان شد، استقرار در سواحل مکران موجب توسعه نقش‌هایی می‌شود که انتظار می‌رود نیروی دریایی راهبردی باید قادر باشد آنها را ایفاء نماید. سپس لازم است متناسب با توسعه نقش‌ها، نسبت به توسعه فناوری و تجهیزات این نیرو برای ایفاء نقش‌های مورد انتظار که توسعه یافته‌اند اقدام نمود. بدین معنی که در صورت توسعه نقش‌های نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، نداجا نیاز به توسعه فناوری و متناسب با آن تجهیزاتی خواهد داشت که بتواند نقش‌های مورد انتظار را ایفاء نماید. به این ترتیب چنانچه بخواهیم الگوی توسعه نقش‌های نیروی دریایی راهبردی را پس از استقرار در سواحل مکران ترسیم نماییم، الگوی پیوست ۴ را می‌توان به عنوان حاصل این تحقیق ارائه نمود.

۶- فهرست منابع فارسی و انگلیسی

- [۱] امام خامنه‌ای، سیدعلی- مجموعه سخنرانی‌ها- سایت اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری
- [۲] دفتر آمایش و برنامه ریزی منطقه‌ای- مقایسه دو نیمه شمال غربیو جنوب شرقی ایران- سازمان مدیریت و برنامه ریزی- تهران- ۱۳۸۳
- [۳] بیبلیس، جان و همکاران- استراتژی در جهان معاصر مقدمه‌ای بر مطالعات استراتژیک- مترجم، خبیری، کابک- تهران، ابرار معاصر- ۱۳۸۳
- [۴] ستادکل نیروهای مسلح- اصول پایه- معاونت عملیات- به شماره ۱۳۲۱/۳۷ط- ۱۳۸۹
- [۵] دکترین نیروی دریایی هند- چاپ کشور هند- ۲۰۱۰
- [۶] دیوید، فرد آر- مدیریت استراتژیک، دفتر پژوهش‌های فرهنگ- تهران- چاپ ۱۵- ۱۳۸۹
- [۷] معینی، صغری- فرهنگ واژه‌ها و اصطلاحات مدیریت و سازمان، تهران، دفتر تشکیلات و طبقه بندی مشاغل وزارت کشاورزی- ۱۳۷۰
- [8] BR 1806, (British Maritime Doctrine), 3rd Edition, 2006
- [9] Thayer Mahan- Alfred, "The Influence of Sea Power upon History", www.gutenberg.org- September 26, 2004-[eBook #13529]
- [10] The Military Balance 2010, International Institute for Strategic Studies, Rutledge press, London

جدول پیوست ۱

مقدار احتمال	T	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	مدل
		Std. Error	B	Beta	
.۶۳۴	-.۴۸۰	۴۸,۲۶۳	۲۳,۱۴۶ -		ثابت
...	.۳۳۸	۱۰,۰۰۸	۳,۳۸۲	.۲۲۱	توانایی اعمال دفاع فعال ۱۷
...	-.۰۸۷	۱,۰۴۳	-.۰۹۱	.۰۱۰	توانایی کسب آگاهی وضعیتی از قلمرو دریایی ۲۵
...	۱,۸۵۶	۳,۱۰۳	۵,۷۶۰	.۶۵۷	توانایی اعمال کنترل دریایی ۱
...	-۱,۱۲۰	۳,۷۸۲	-۴,۲۳۷	.۵۶۳	توانایی اعمال ممانعت دریایی ۴
...	-.۰۴۵	۲,۰۲۱	-.۰۹۱	.۰۱۲	توانایی اعمال محاصره دریایی ۲۴
...	...	۱,۴۱۳	۳,۱۵۹	.۰۲۶	توانایی انجام عملیات ماورا بحار ۲۳
...	.۵۶۰	۳,۳۷۵	۱,۸۹۱	.۲۲۰	توانایی اعمال اراده در دریای ۱۸
...	۱,۷۶۰	۱,۷۵۶	۳,۰۹۱	.۰۰۹	توانایی انهدام هرگونه تهدید دریایه ۲۶
...	-.۹۰۷	۱۵,۱۸۸	-۱۳,۷۷۸	.۱۶۵	توانایی اعمال ممانعت کشتیرانی و بستن خطوط مواصلاتی دشمن ۱۹
...	-.۷۷۳	۸,۶۱۹	-۶,۶۶۶	.۴۱۶	توانایی حفاظت و بازنگاهداشتن خطوط مواصلاتی دریایی خودی ۱۱
...	.۹۹۲	۴,۷۲۹	۴,۶۹۱	.۴۷۸	توانایی انجام عملیات ویژه ۵
.۰۱۹	۲,۴۳۸	۳,۹۹۱	۹,۷۳۲	.۱۲۷	توانایی محافظت از سرمایه ها و منابع دریایی کشور ۲۱
...	.۸۷۱	۱,۰۴۳	.۹۰۹	.۰۸۶	توانایی اعمال دفاع از طریق دریای ۲۲
...	.۵۵۶	۴,۵۹۴	۲,۵۵۴	.۳۱۳	توانایی انجام آبخاکی و ضد آبخاکی ۱۵
...	-.۲۱۲	۴,۶۳۳	-.۹۸۲	.۱۵۵	توانایی ارائه همکاری سایر ارگانهای دریایی و در صورت نیاز هدایت آنها ۲۰
...	.۵۹۷	۴,۹۵۷	۲,۹۵۹	.۴۴۰	توانایی انجام عملیات دریایی مشترک ۱۰
...	.۵۰۶	۱۰,۶۷۳	۵,۳۹۹	.۵۷۲	توانایی مشارکت در عملیات مرکب ۳
...	-۱,۳۴۳	۲,۴۸۴	-۳,۳۳۶	.۴۷۰	توانایی اعمال مراقبت دریایی ۸
...	.۷۵۸	۱۰,۷۰۰	۸,۱۱۳	.۳۴۶	توانایی انجام حملات دریایی ۱۴
...	.۴۱۱	۸,۲۹۰	۳,۴۰۵	.۴۱۰	توانایی انجام عملیات ضد زیر دریایی ۱۲
...	.۳۸۳	۱۵,۷۳۹	۶,۰۲۷	.۴۶۱	توانایی انجام عملیات ضد سطحی ۹
.۰۰۳	-۳,۱۲۶	۴,۵۶۵	-۱۴,۲۷۰	.۰۰۸	توانایی انجام عملیات ضد هوایی ۲۷

...	-۰.۳۷۷	۹,۸۸۶	-۳,۷۲۹	۰.۴۰۹	توانایی انجام عملیات اطلاعاتی ۱۳
...	۰.۸۷۳	۵,۰۰۳	۸,۲۳۷	۰.۴۷۳	توانایی انجام جنگ الکترونیک ۷
...	-۰.۶۰۵	۴,۳۵۸	-۲,۳۷۶	۰.۲۷۷	توانایی انجام عملیات جنگ مین ۱۶
...	۰.۹۳۵	۳,۹۲۸	۳,۵۶۵	۰.۴۷۶	توانایی دفاع از بندر ۶
...	-۱,۴۰۶	۳,۸۱۳	-۱۰,۳۱۳	۰.۶۰۹	توانایی انجام بازرسی و تفتیش در دریا ۲

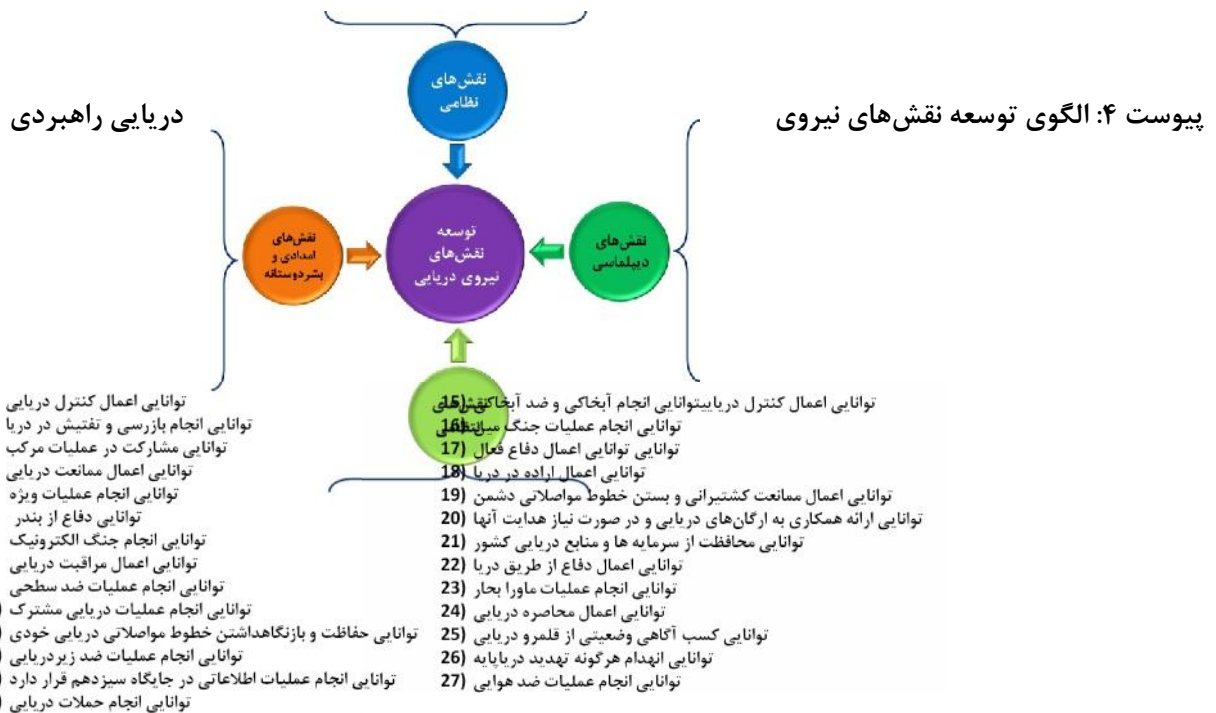
جدول پیوست ۲

مقدار احتمال	T	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	مدل
		Std. Error	B	Beta	
۰,۰۰۰	۸,۳۵۹	۳,۴۷۸	۲۹,۰۷۵		ثابت
۰,۰۰۰	۰.۲۹۰	۰.۶۳۰	۰.۱۸۳	۰.۳۷	توانایی ارائه کمک و پشتیبانی دریایی ۹
۰,۰۰۰	۰.۴۰۹	۱,۷۶۳	۰.۷۲۱	۰.۱۰۴	توانایی حضور موثر و فعال در آبهای آزاد ۷
۰,۰۰۰	۱,۰۱۹	۱,۶۴۶	۱,۶۷۷	۰.۲۸۴	توانایی انجام عملیات پشتیبانی از صلح ۲
۰,۰۰۰	۱,۲۵۰	۱,۰۹۲	۱,۳۶۵	۰.۲۳۵	توانایی ارائه مساعدت و کمک‌های فنی و پشتیبانی ۳
۰,۰۰۰	۰.۷۶۳	۱,۱۰۴	۰.۸۴۳	۰.۱۴۱	توانایی ارائه آموزش به نیروی دریایی کشورهای دوست ۵
۰,۰۰۰	۰.۲۵۸	۱,۲۵۸	۰.۳۲۴	۰.۰۴۷	توانایی انجام گشت‌های دریایی در مناطق خودی و مناطق دریایی مورد علاقه ۸
۰,۰۰۰	-۱,۷۱۲	۱,۹۷۲	-۳,۳۷۶	۰.۴۷۶	توانایی انجام رزمایش‌ها و تمرینات دریایی دوجانبه و چندجانبه ۱
۰,۰۰۰	۰.۹۸۳	۱,۰۱۵	۰.۹۹۸	۰.۱۵۴	توانایی انجام عملیات دریایی محتمل در خارج از مناطق دریایی خودی ۴
۰,۰۰۴	۰.۵۳۱	۱,۲۸۵	۰.۶۸۲	۰.۱۲۱	توانایی انجام عملیات تخلیه غیر نظامیان ۶

جدول پیوست ۳

مقدار احتمال	T	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	مدل
		Std. Error	B	Beta	
۰,۰۰۰	۴,۹۱۹	۴,۷۷۶	۲۳,۴۹۷		ثابت
۰,۰۰۰	-۱,۴۸۹	۰.۹۵۸	-۱,۴۲۶	۰.۲۴۳	توانایی انجام عملیات ضد تروریسم ۶
۰,۰۰۰	۱,۴۰۰	۰.۸۲۶	۱,۱۵۷	۰.۲۵۰	توانایی ایفای نقش پلیسی ۵
۰,۰۰۰	۲,۱۲۶	۱,۴۶۹	۳,۱۲۳	۰.۵۱۳	توانایی اعمال قوانین و مقررات ملی و بین‌المللی در محدوده مناطق دریایی کشور و آبهای آزاد ۱
۰,۰۰۰	-۱,۶۹۸	۰.۹۷۴	-۱,۶۵۴	۰.۲۸۴	توانایی مقابله با عملیات نفوذی ۳

۰,۰۰۰	-۶۶۰	۹۶۰	-۶۳۴	۰,۰۸۳	توانایی جلوگیری از دسترسی غیرمجاز به مناطق دریایی کشور و منابع آنها ۱۰
۰,۰۰۰	-۷۵۵	۷۸۳	-۵۹۲	۰,۱۱۰	نقش‌های امدادی بشر دوستانه و صلح جویانه ۹
۰,۰۰۰	۱,۱۷۶	۸۷۴	۱,۰۲۷	۰,۱۷۴	توانایی ارائه کمک به مردم در هنگام وقوع بلایای طبیعی ۸
۰,۰۰۰	۲,۳۱۰	۶۶۸	۱,۵۴۲	۰,۲۷۰	توانایی کمک رسانی به وزارت خانه‌ها و مسئولین بخش خصوصی ۴
۰,۰۰۰	-۴۵۲	۹۰۶	-۴۰۹	۰,۰۷۷	توانایی انجام عملیات هیدروگرافی ۱۱
۰,۰۰۰	-۲۶۸	۱,۲۲۹	-۳۲۹	۰,۰۵۸	توانایی انجام عملیات تجسس و نجات ۱۳
۰,۰۰۰	۱,۴۶۲	۱,۵۰۹	۲,۲۰۶	۰,۳۷۵	توانایی انجام تدارکات امدادی و پشتیبانی ۲
۰,۰۰۰	-۳۳۰	۱,۱۵۲	-۳۸۱	۰,۰۷۶	توانایی ارائه کمک‌های دارو و درمان ۱۲
۰,۰۰۰	۱,۵۴۲	۷۹۹	۱,۲۲۲	۰,۱۹۳	توانایی ارائه خدمات غواصی ۷

- توانایی انجام تدارکات امدادی و پشتیبانی
- توانایی کمک‌رسانی به وزارت‌خانه‌ها و مسئولین بخش خصوصی
- توانایی ارائه خدمات غواصی
- توانایی ارائه کمک به مردم در هنگام وقوع بلایای طبیعی
- نقش‌های امدادی بشر دوستانه و صلح جویانه
- توانایی انجام عملیات هیدروگرافی
- توانایی ارائه کمک‌های دارو و درمان
- توانایی انجام عملیات تجسس و نجات

- توانایی انجام رزمایش‌ها و تمرینات دریایی دو جانبه و چند جانبه
- توانایی انجام عملیات پشتیبانی از صلح
- توانایی ارائه مساعدت و کمک‌های فنی و پشتیبانی
- توانایی انجام عملیات دریایی محتمل در خارج از مناطق دریایی خودی
- توانایی ارائه آموزش به نیروی دریایی کشورهای دوست
- توانایی انجام عملیات تخلیه غیر نظامیان
- توانایی حضور موثر و فعال در آبهای آزاد
- توانایی انجام گشت‌های دریایی در مناطق خودی و مناطق دریایی مورد علاقه
- توانایی ارائه کمک و پشتیبانی دریایی

دانشگاه دریانوردی و علوم دریایی چابهار، منطقه سوم نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران-کنارک

- توانایی اعمال قوانین و مقررات ملی و بین‌المللی در محدوده مناطق دریایی کشور و آبهای آزاد است
- توانایی مقابله با عملیات نفوذی
- توانایی ایفای نقش پلیسی
- توانایی انجام عملیات ضد تروریسم

اولین همایش ملی توسعه سواحل مکران و اقتدار دریایی جمهوری اسلامی ایران- ۲۸ لغایت ۳۰ بهمن ۱۳۹۱

کدمقاله: ۴۰۰۷

تعیین الگوی توسعه نقش‌های نیروی دریایی ارتش ج.ا.ایران پس از استقرار در سواحل مکران